

Asia: VN/1093/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja säännöskohtaisiin perusteluihin

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta (vn/1093/2021)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (myöhemmin Karvi) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslakia niin, että yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamisesta tulee luvanvaraista. Yksityinen perhepäivähoito säilyisi edelleen ilmoitusmenettelyyn piirissä.

Karvi ei kannata lakiesitystä kaikilta osin. Karvi katsoo, että esityksen keskeinen sisältö korostaa varhaiskasvatuksen rakenteellisten laatutekijöiden vähimmäisvaatimusten toteutumisen valvontaa, mutta ei ota riittävässä määrin kantaa kokonaislaadun turvaamisen kannalta olennaisiin, varhaiskasvatuksen ydintoimintoihin, liittyviin kysymyksiin. Karvi ehdottaa, että ilmoitusmenettelyyn liittyvät prosessit ja viranomaisten toimivaltaan liittyvät vastuut säilytettäisiin nykyisellään. Karvi esittää lakia kuitenkin muutettavaksi sen osalta, ettei yksityistä päiväkotitoimintaa saisi aloittaa tai toimintaa olennaisesti muuttaa ennen aluehallintoviraston myöntämää lupaa.

Lausunnoilla olevan lakiesityksen tavoitteena on tehostaa ja selkeyttää työnjakoa kunnan ja lupaviranomaisten välillä. Esitys ei kuitenkaan täysin poistaisi nykyistä asetelmaa, vaan siirtäisi kunnilla olevaa vastuuta ja ilmoitusmenettelyyn liittyviä tehtäviä aluehallintavirastolle. Uhkana on, että esityksen toteutuminen tällaisenaan etäännyttäisi järjestäjää ja palveluntuottajaa toisistaan. Mikäli palveluntuottajalla ei ole velvollisuutta olla yhteydessä järjestäjään hakiessaan lupaa yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamiseksi, voisi yhteistyösuhteen syntymisen kannalta tärkeä vaihe jäädä jatkossa pois. Varhaiskasvatuksen laadun turvaamiseksi jatkuva ja toimiva yhteistyö

järjestäjien ja yksityisten palveluntuottajien välillä on keskeinen edellytys. Karvin selvityksen perusteella esimerkiksi yksityisten palveluntuottajien itsearviointitavan valintaa ohjasi useissa tapauksissa pyrkimys yhtenäisyyteen kunnan toimintatapojen kanssa (Mikkola ym. 2017). Kunnissa tarvitaan kuitenkin selkeät ohjeet palveluntuottajan toiminnan yleisten edellytysten toteamiseen. Karvi pitää myös tärkeänä, että päiväkotitoiminnan harjoittamiseen liittyvät yleiset edellytykset sekä toiminnan jatkuvuuteen liittyvät edellytykset selvitetään jatkossakin päiväkotikohtaisesti.

Esityksen tavoitteena on yksityisen päiväkotitoiminnan laadun turvaaminen sekä varhaiskasvatustarvituksen toteutumisen varmistaminen yksityisessä päiväkotitoiminnassa. Esitys keskittyy laadun tarkastelussaan kuitenkin vain laadun rakennetekijöihin ja niiden osalta ennakoivaan valvontaan. Yksin toiminnan rakenteisiin tai puitteisiin liittyvän laadun valvominen, joka usein tarkoittaa vähimmäisvaatimuksen täyttymistä, ei kuitenkaan takaa varhaiskasvatuksen ydintoimintojen laadukkuutta (ks. Vlasov ym. 2018). Esityksessä todetaan, ettei lupaprosessiin sisältyisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa ja lupa yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamiseksi tulisi myöntää, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Karvi korostaa, ettei ehdotettu menettely vielä takaa toiminnan sisällöllistä laadukkuutta pitkällä aikavälillä.

Karvi painottaa, että niin kansallisella, paikallisella kuin pedagogisen toiminnan tasolla tarvitaan varhaiskasvatustarvituksen toteutumisen varmistamista, toiminnan itsearviointia sekä kehittämistä vahvistavia päätöksiä. Suomalainen varhaiskasvatus ja siihen yhteydessä oleva ohjaus- ja valvontajärjestelmä perustuvat ensisijaisesti luottamukselle, tuelle, ohjaukselle ja neuvonnalle. Sen vuoksi on keskeistä kehittää varhaiskasvatuksen laatua ensisijaisesti edellä mainittuja keinoja hyödyntäen, ja tukeutua valvontaan vain silloin, kun nämä keinot eivät ole riittäviä. Karvi katsoo, että ennakkollisen valvonnan sijaan järjestäjän vastuulla olevia, yksityisten palveluntuottajien ohjaukseen ja neuvontaan liittyviä tehtäviä tulisi kansallisella tasolla selkiyttää, yhdenmukaistaa ja konkretisoida. Varhaiskasvatuksen järjestäjille tulisi luoda sellaisia rakenteita ja työkaluja, joilla he voivat tukea ja ohjata alueellaan toimivia yksityisiä palveluntuottajia jatkuvasti ja systemaattisesti. Osana lakisääteistä tehtäväänsä Karvi kehittää parhaillaan kansallista laadunarviointijärjestelmää Valkeaa sekä tutkimusperusteisia työkaluja paikallisen tason arvioinnin tueksi (ks. Harkoma, Vlasov & Marjanen 2021). Järjestäjät ja yksityiset palveluntuottajat voivat tulevaisuudessa hyödyntää näitä työkaluja osana toimintansa arviointia ja kehittämistä.

Helsingissä 22.6.2021

Harri Peltoniemi

Johtaja

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Lähteet:

Harkoma, S., Vlasov, J. & Marjanen, M. (2021). Varhaiskasvatuksen kansallisten arviointityökalujen pilotointi. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 13:2021.

Mikkola, A., Repo, L., Vlasov, J., Paananen, M. & Mattila, V. (2017) Varhaiskasvatuksen arvioinnin nykytila. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 22:2017.

Vlasov, J., Salminen, J., Repo, L., Karila, K., Kinnunen, S., Mattila, V., Nukarinen, T., Parrila, S. & Sulonen, H. (2018). Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 24:2018.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

-

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Aluehallintovirastoja pyydetään lausumaan ehdotuksena siitä, että mihin aluehallintovirastoon lupaviranomaisen tehtävät voitaisiin keskittää.

-

Kommentit esityksen lapsivaikutuksiin.

-

Kommentit esityksen siirtymäaikaan.

-

Muut kommentit.

-

Max 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Karvi_lausunto_yksityisen_päiväkotitoiminnan_luvanvaraisuudesta.pdf.pdf](#)

Sarkkinen Tuomas
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus